

2 lota, in se za rabo hrani. Ne verjel bi, kdor ni poskusil, kakošni razločik je med tem in med navadno osoljenim putram! Le nar manj 3 ali 4 tedne ga moramo obležati pustiti, preden da se načne. Sirovo maslo, po taki viži osoljeno, se da 3 leta hraniti, in je po tem še tako dobro, kakor je o začetku bilo.

J. Š.

Živinozdravniške reči.

(Posebno dobro mazilo zoper garje pri živini je Fričer-jevo mazilo), od kteriga v časniku Dunajske kmetijske družbe sledeče beremo:

Učenik podkovstva na Dunajski živinozdravnišnici g. Jožef Fričer je ministerstvu notranjih oprav naznanil, da mu je skušnja pri garjevi živini poterdila kar posebno neko mazilo, ktero, je prosil, naj se tudi po družih poskusi, in po tem v obče rabo vpelje.

Ministerstvo je izročilo vodju Dunajske živinozdravnišnice naznanjeno mazilo za poskušnjo v ondašnji bolnišnici. Učeniki živinozdravništva so berž previdili, da to mazilo zamore dobro biti, ker razun konopneniga olja so vse druge reči Fričer-jeviga mazila že davnej znane in dobre spoznane.

Profesor Hayne ga je potem poskusil pri konjih in najdel, da je imenovano mazilo memo navadniga ojstriga mazila o tem bolji, da se koža po njem ne prisadí in se tedaj živina zavoljo tega hitreji ozdravi, — prav vselej pa tudi to mazilo ni pomagalo, in treba je bilo včasih po tem še tako imenovaniga ojstriga mazila vribati, ki obstoji iz terpentinoviga in lavoroviga olja in španjskih muh (na 1 lot vsaciga olja se primeša 1 kvinteljc štupe španjskih muh); zgodilo se je pa vunder tudi, ko ojstra maz ni pomagala, je pomagalo po nje Fričer-jevo mazilo.

Prof. Pillwax ga je poskusil pri psih, in je najdel, da je prav dobro bilo, ako niso bile garje preveč zastarane in ukoreninjene.

Po vsih teh skušnjah so gospodje sklenili: da je Fričer-jevo mazilo zares dobro zoper garje vsaktere živine.

Predpis pohvaljeniga mazila je pa tale:

Za konja srednje velikosti:

Konopneniga olja (Hanföl) 1 funt in pol.

Mazila živiga srebra (Quecksilbersalbe) 8 lotov.

Žepljeniga cvetja (Schwefelblumen) 8 lotov.

Jelenoviga olja (Hirschhornöl) 4 lote.

Vse skupej se dobro zmeša v mazilo.

Če se te reči kupijo v kaki štacuni, ktera smé zdravilne reči prodajati, veljá to mazilo (na Dunaji) za eniga konja 50 krajc. Pri nas bo morebiti ene krajcarje dražji.

Fričer pravi zastran mazanja tole:

Je mazilo dobro pomešano, se namaže ž njim koža cele živine na enkrat; tudi je treba na to paziti, da na kožo med grivo in repam mazilo pride, s ktero se morajo tudi žnablja, trepavnice, žilnjak (šrot), ritnik in sramnica namazati, ako so te mesta' garjeve.

Je več živine garjeve, se zamore mazanje s kertačo opraviti; je pa le eno živinče garjevo, naj jo namaže človek z golo roko, tode umije naj se berž potem z žajfnico. O toplim in suhim vremenu naj se živina namaže zunaj hleva.

Je živina namazana, naj se pelje v gorak hlev, pa odeti se ne smé; za pičo se ji da navadna klaja, za pijačo pa prestana voda.

Dva dni ne smé živina iz hleva.

Tretji dan naj se rahlo dergne po celim životu s slamo, da se tudi tisto mazilo vriba, ktero je še na koncu dlake ostalo; tako se riba s slamo 3 dni zaporedama vsaki dan enkrat, dokler je dlaka očišena mazila.

Deseti dan potem, ko je živina namazana bila, naj se umije čisto vsa z neprehudim lugam in z mžilam (žajfo).

Ako se o tem času nič več garij ne vidi, je znamenje, da je živina ozdravljena, in je spet za rabo.

Kmečki konji se znajo o gorkim in suhim vremenu že v 3 dneh vpreči.

Bi se pa primerilo, da garje niso na enkrat s tem mazilam odpravljene (kar pa se po Fričer-jevih besedah nikdar ne primeri (?), in bi tedaj treba bilo živino vdrugeč namazati, se smé to še le po preteklih 14 dnéh po pervim mazanji zgoditi, ker pregostno mazanje zlasti pri mladih in medlih (kumernih) konjih hudo drisko napravi, po kteri večidel poginejo.

Scer pa se imajo pri ti nalezljivi boleznii kakor pri vsih enacih vse tiste postave natanjko spolnovati, ki so o tem predpisane, posebno se mora zdrava živina od bolne ločiti, oprava, posoda, hlev itd. se morajo čisto osnažiti.

Glav o škodljivosti žganja.

(Dalje.)

5. Žganje človeški rod kvari, in ljudi na duši in truplu srote in sromake stori po tistih krajih, po kojih se ljudje v žganje zgubijo. Otroci nosijo pregreho svojih starišev, in so červivemu sadju podobni, bolehnii na truplu, vbogi na duši. Skušnja učí, de je dete že materniga mleka pijano, kojemu žganopivka persi da. Otroci, ki žganje pijejo, ostanejo paglovci, kakor kužeki drobni, kojim se za to žganje daja. Otroci od žganja že v mladih letih bolehaljo, so terde glave, termaste volje, in se ne dajo učiti; nimajo veselja do molitve, ne do dela. Čujejo, kako oče hudo dela, kaj mati počne, kako se kolneta, se vsega tega naučé. Strah božji take otroke zapustí, nek hud duh jih obsede, izrastejo hudodelci brez vere in brez Boga.

6. Žganje človeku vést zaduši, in luč svete vere mu vgasne; žgano vino vsaki pregrehi vrata široko odpira. Kdor se v žganje poda, njega ne veseli moliti, ne poslušati božje besede. Kedar sosedje v cerkvo gredó, jo pijanec v lituš potegne. Ni kraja na svetu, kjer bi gerše zoper sv. vero in zoper služavnike božje kramljali kakor pri žganju. Angel dobre vésti pijance zapustí, žganje vsim hudim nagonam vrata odpre, de kakor iz pekla planejo, in dela dopernašajo, kojih nas sam večni Bog ovari! Zapelivci dekletam žganja in rozolje kupujejo, de svoje nesramne želje spolnijo. Za to svari sv. Pavl kristjane, rekoč: „Ne vpijanite se z vinam, v kojem je nečistost“.

Šuntarji in goljufi postopače z žganjem napojijo, de jih po tem kakor divjo živino nad gosposke in nad druge ljudi ženó, koje hudobni prekučuni soražijo. Vbijavci in razbojniki se žganja nadržó, poprej ko gredó plenit (ropat), ljudi mučit in klat. Žganopivci prešestujejo, če ne v djanju, ker ni priložnosti, pa z nesramnim govorjenjem. Žganopivci kradejo, ako ne stranskim (ptujim) ljudém, pa sami sebi, svoji ženi in otrokam. Žganopivci lažejo, se rotijo, in se ne bojé po krivem priseči, če se jim le žganja plača. Ako kdo meni ne verjame, naj bere pisma kervavih sodb, in bo